

Episkop rasko-prizrenski Artemije (Radosavljevic), predsednik SNV Kosova i Metohije

SRBI NE PRISTAJU NA SOPSTVENO SAMOUBISTVO

-Priblizavanje Srpskog nacionalnog veca Kosova i Metohije i SNV severnog Kosova ma koliko bilo pozitivno za srpski narod, unelo je izvesnu pometnju kako u medjunarodnoj zajednici na Kosovu i Metohiji, tako i u Beogradu. Izlazak poslanika Koalicije Povratak iz Skupstine Kosova i Metohije jos vise je produbio nesuglasice, zbog cega su poslednjih meseci odrzana dva susreta predstavnika kosovskih Srba sa najvisim drzavnim vlastima. Nazalost, ni ova vlast DOS nije do sada izgradila jedinstven stav prema resavanju problema na Kosovu i Metohiji, zbog cega postoje nesuglasice, pa i tenzije izmedju pojedinih delova Koalicije Povratak i predstavnika vlasti u Beogradu. Zato smo umolili Njegovu Svetost patrijarha Pavla da posreduje izmedju predsednika Vojislava Kostunice i premijera Zorana Djindjica kako bi doslo do zajednickog sastanka, kome bi prisustvovali predstavnici Srba sa Kosova i Metohije. Patrijarh je pristao. Vreme sastanka jos nije zakazano, ali verujem da ce do njega uskoro doci - objasnjava aktuelna kosovska previranja episkop rasko-prizrenski Artemije (Radosavljevic), predsednik SNV Kosova i Metohije.

U razgovoru za Danas vladika Artemije govorio o neophodnosti strategije za Kosovo i Metohiju, inicijativi srpskog premijera Zorana Djindjica o pocetku resavanja statusa Pokrajine, odnosima sa Rimokatolickom crkvom u juznoj srpskoj pokrajini.

Da li je politicki naivno verovati da posredovanje patrijarha Pavla i novo okupljanje poglavara SPC, predsednika savezne drzave, premijera Srbije i predstavnika kosovskih Srba moze da stvori zajednicku strategiju koja zahteva siri drzavni i nacionalni konsenzus?

-Sigurno da je potreban daleko siri nacionalni front, ali moramo poceti objedinjavanje. Ako se nasa prva dva coveka nadju zajedno i sloze, lako cemo onda okupiti i ostale relevantne faktore. Zeleo bih da prema Kosovu pocne da se vodi drzavnicka, a ne partijska i stranacka politika, pogotovo ne licna.

Strategija koja se sada trazi, Beograd vezuje samo za resavanje srpskog pitanja na Kosovu i Metohiji. Zar drzava ne bi trebalo da se bavi celokupnim prostorom Pokrajine, na kome su, makar i formalno prema Rezoluciji 1244 Saveta bezbednosti kosovski Albanci takodje njeni gradjani, kako vlast ne bi upala u zamku da drzi stranu samo jednoj nacionalnoj zajednici, koja je, istina, najugrozenija?

-Kada je rec o drzavnoj strategiji i drzavnickom pristupu u resavanju kosovsko-metohijskog problema, mislim da drzava treba da se postavi prema svima kao majka. Niko se ne sme da osetiti da ga drzava odbacuje ili da su njegovi interesi zanemareni. Zato je zaista potrebna siroka platforma oko koje bi se moralo mnogo da se razgovara i trudi kako bi smo nasli prihvatljivo resenje, ne samo za oba entiteta na Kosovu i Metohiji, nego i za medjunarodnu zajednicu. To sam vise puta naglasio, pogovo posle zemljotresa koji je prosle godine zadesio Gnjilanski kraj. Kada je nasa drzava odredila izvesnu sumu za saniranje ostecenih domova, direktno sam pitao da li se ta sredstva daju samo predstavnicima srpske zajednice, cije su kuce ostecene ili svima. Nazalost, bilo je samo srpskoj zajednici. Javno sam izneo da je to nedopustivi promasaj i greska drzavne politike, jer se time pokazuje da drzava kosovske Albance ne smatra svojim gradjanima. Trvim da ako kosovski Albanci nisu gradjani ove drzave, onda Kosovo nije i ne moze biti deo teritorije ove drzave. Pitam se kojim je gestom ova vlast pokazala da su to njeni gradjani. Nisam nasao odgovor.

Da li se strategija koju oba SNV sada traze od drzave odnosi na resavanje sveukupnog kosovskog problema ili samo problema srpske zajednice?

- O strategiji se nismo dogovarali. Zelimo da je stvaramo sa prvim ljudima nase drzave. Za sada nemamo konkretizovane stavove, ali ono sto smatram da bi mogao biti stav citave nase zajednice i njene platforme jeste da se mora uciniti sve da Srbi opstanu na Kosovu i Metohiji. To je garancija resavanja kosovskog problema, jer samo ako na njemu zive Srbi, Kosovo moze da bude srpsko. Ako bi se vodila politika da Srbi nestanu sa Kosova, onda je sasvim nevezano u kakvim bi se granicama ono nalazilo. Zato je opstanak Srba prvi nacionalni i drzavnicki interes. Drugi korak je povratak svih prognanih u njihove domove. Kada to bude realizovano shodno Rezoluciji 1244, tek tada se mogu resavati sva ostala pitanja, problemi institucija, vlasti, pa i konacni status Kosova i Metohije.

Oba SNV nedavno su zatrazila da se u skladu sa Rezolucijom 1244 deo VJ i policije vrati na Kosovo i Metohiju. Svojevremeno ste tvrdili da bi zbog bezbednosne situacije oni na terenu bili "glineni golubovi". Posto se bezbednost nije poboljsala, zasto bi povratak vojske i policije sada bio moguc?

-Nismo rekli da bi to bilo moguće, nego da to pitanje treba postaviti pred medjunarodnu zajednicu kao nerealizovanu tacku Rezolucije 1244, bez cega ne mozemo ici dalje. To je vid pritiska na medjunarodnu zajednicu da se ubrzaju resenja i nadje modus kako da se odredjeni broj pripadnika vojske i policije vrati na Kosovo i Metohiju. Bilo da se Jugoslavija prikljuci Partnerstvu za mir ili da na neki drugi nacin. Smatramo da to treba isticati kao zahtev, mada ne vidimo da predstavnici nase vlasti i diplomatije pokrecu to pitanje.

Medju kosovskim Srbima niko ne spori potrebu saradnje sa medjunarodnom zajednicom, ali se postavlja pitanje gde je granica moguceg kompromisa. Gde je Vi vidite?

-Mного puta naglasavao sam predstavnicima medjunarodne zajednice da smo SNV Kosova i Metohije i ja licno spremni na saradnju u svakoj aktivnosti koja ima za rezultat opstanak srpskog naroda na Kosovu i Metohiji. Nismo spremni na saradnju koja vodi nestanku Srba sa ovog prostora. To je ta granica. Od samog pocetka mi smo bili za saradnju. Pruzili ruku, sedeli za istim stolom i sa Tacijem, Rugovom, Haradinajem i sa medjunarodnom zajednicom u zelji da opstanemo. Ako to ne vodi tome, onda vise nema smisla sedeti tamo.

Da li svi, ukljucujuci i drzavu i Povratak koji su ucestvovali u donosenju odluke o izlasku na izbore kao i oni koji su to

podrzavali sada treba da se suoce svojom politickom odgovornoscu za lose procene?

-Svakako. Oni se upravo suocavaju sa tim negativnim rezultatima i zauzimaju drugi stav. Pokazali su dobru volju. Mi smo pre dve godine podrzali registraciju Srba, izlazak na izbore, mada je tada bilo onih koji su oponirali. Nadali smo se da ce nase ucesce i prisustvo dati mogucnost da se cuju problemi koji imamo, da se zajednicki trazi resenje kroz institucije, ali se pokazalo da prisustvo Koalicije Povratak u Parlamentu Kosova ne vodi opstanku naseg naroda, nego njegovom nestanku. Sve odluke Parlamenta u kome su sedeli i Srbi imale su za cilj stvaranju nezavisnog Kosova. Kada se to uvidelo, vise nije bilo razloga da srpski poslanici i dalje tamo sede.

Kako komentarisete da predstavnici medjunarodne zajednice na Vase kritike upucene na njen rad u Pokrajini odgovaraju optuzbama da se predstavnici kosovskih Srba ne ponasaju kooperativno?

-Medjunarodna zajednica ocekuje da Srbi budu kooperativni u sopstvenom samoubistvu i nestanku. Na tako nesto mi nismo spremni, pa makar nas nazivali ne samo nekooperativnim, nego kako god zele. Oni mogu da nas sve proteraju sa Kosova, mogu sve da nas pobiju, sve mogu da urade, ali bez naseg pristanka. Ucestvovati ovakvom Parlamentu i institucijama, zapravo je samoubistvo. Nisam spreman na samoubistvo, a ni moj narod.

Zasto je gotovo nemoguće da se malobrojni preostali Srbi na Kosovu i Metohiji ujedine, nego vec tri i po godine u odnosu sa medjunarodnom zajednicom ponavljaju obrazac podele na kooperativne i one druge, kao sto bi to sad moglo da bude sa delom Povratka, koja najavljuje povratak u Skupstinu i dva SNV?

-To je upravo dokaz da nepostoji drzavna strategija i drzavnicki pristup problemu Kosova. Svaki stranacki lider iz centralnog dela Srbije zeli da ima svoje svoje poslanike i odbornike na Kosovu i Metohiji. Ako nesloga postoji u Beogradu, kako da je ne bude i na Kosovu. Uspeli smo, hvala Bogu, bar da priblizimo i objedinimo dva SNV koja nema sumnje, hteo to neko da prizne ili ne, ipak, najedakvatnije predstavljaju interese srpskog naroda na Kosovu i Metohiji. Zasto je SNV Kosova i Metohije svojevremeno uslovalo saradnju sa Saveznim komitetom za Kosovo i Metohiju postojanjem jasne drzavne koncepcije, koju nije trazilo od Nebojse Covica kada je dolazio na mesto sefa Koordinacionog centra, nego ga je prihvatilo oberucke sa pohvalama. Da li je ponovljena raniju greska kosovskih Srba koji zbog teskih prilika u kojima zive olako prihvataju svako kadrovsko resenje iz Beograda ne razmisaljuci da li je ono pravo?

-Ne bih rekao da prihvatamo sve sto dodje iz Beograda. To se pokazalo i za vreme Milosevica i posle Milosevica. Ne zelimo da budemo samo pasivni posmatraci, niti zamorcici na kojima se vrse eksperimenti, nego hocemo da aktivno ucestvuemo u resavanju problema sa svojom drzavom. Sto se tice Covica, on je on imao izvesne rezultate iza sebe na jugu centralne Srbije u opstinama Bujanovac, Medvedja, Presevo. Racunali smo da ce i po pitanju Kosova i Metohije, takodje, biti nekih vidljivih rezultata. Nazalost, do sada, bar sto se tice povratka prognanih, ne bi smo mogli da budemo zadovoljni aktivnoscu Beograda. Bilo je puno kontakata sa medjunarodnom zajednicom, potpisana su neka dokumenta, sve je to uspeh, ali narod na Kosovu i Metohiji u svadodnevnom Zivotu ne oseca nikakve promene. Tu je problem. U vreme Miloseviceve vlasti otvoreno ste se sukobili sa zvanicnim Beogradom tvrdeci da je pristup drzave i nacin resavanja kosovskog pitanja pogresan. Koliko je SNV Kosova i Metohije spremno da sada ide daleko u sukobu sa Beogradom, uz uvazavanje cinjenice da kosovski Srbi ne mogu da opstanu bez drzave iza sebe?

-Mi uopste ne idemo u sukob sa nasom drzavom. Samo pokusavamo da nadjemo resenje zajedno sa njom. Beograd ne osecamo kao protivnika sa kojim se treba sukobljavati, nego kao maticu sa kojom treba resavati probleme. I sve ove nesuglasice su neka vrsta trazjenja saradnje i neki vid pritiska da bi do te saradnje doslo, a nikako sukobljavanje.

U stampi su se pojavili natpisi u kojima se za Vase najblize saradnike iz SNV Kosova i Methije vezuju novcane zloupotrebe. Iz drugih izvora stizu najave da je to tek pocetak liste na kojoj bi mogli i Vi da se nadjete?

-Na napade smo navikli. Imali smo ih u izobilju i u vreme Milosevica i posle Milosevica, tako nije nista neobicno ako se oni umnozavaju. U stanju smo da trpljenjem prihvatamo sve to i ostanemo u sluzbi Bogu i svom narodu .

Iako je delegacija SB u svim razgovorima sa predstavnicima drzave i kosovskih Srba slozila da ne treba resavati pitanje konacnog statusa Pokrajine dok se ne ispune medjunarodne zajednice standardi, premijer Srbije je nedavno celu pricu okrenuo naopacke i prelozio otvaranje ovog pitanja. Da li je on to najavio prilikom nedavnih susreta sa kosovskim Srbima?

- Djindjic je govorio da nam odlaganje resenja pitanja statusa ne ide u korist, ali nismo znali da ce to pitanje biti postavljeno tako brzo. U pocetku nisam shvatao sta on zeli sa tim da postigne, ali sam docao do zakljucka da u toj inicijativi ima neceg pozitivnog. Prvi put za 60 godina, od rata naovamo, od Srba je potekla inicijativa vezana za Kosovo, sto smatram pozitivnim. Do te Djindjiceve izjave svi albanski lideri su bili glasom da se pitanje statusa resava odmah, da se ne cekna ispunjenje standarda. Kako je dosla Djindjiceva inicijativa, oni su zamuknuli. Cak je jedan od savetnika njihovih lidera rekao da se Kosovu ne zuri. Sada su se povukli i pokazali nespremnost za takav razgovor. Smatram da postavljanje pitanja statusa na dnevni red ubrzava resavanje mnogih drugih pitanja koja treba da prethode samom statusu, a tu su Stajnerovi standardi, pitanje povratka i ispunjavanje svih onih tacaka Rezolucije SB koje do sada nisu ispunjene.

Da li su i Beograd i kosovski Srbi zaista spremni u ovom trenutku za razgovor o statusu?

- Oko toga treba sada da se dogovorimo. Djindjic jeste spreman, Kostunica nije.

Imali li Djindjic, osim inicijative i konkretan plan za pregovore?

-Ne znam. Zato i trazimo susret predsednika savezne drzave i Vlade Srbije sa patrijarhom i Srbima sa Kosova da vidimo sta zapravo hocemo. Ali, sama inicijativa kao takva ima pozitivnog u sebi.

Da li Memorandum o Kosovu i Metohiji koji je propremila SPC nudi i neka konkretna resenja problema koja bi mogla da budu polaziste za dogovor?

- Memorandum je vise svedocenje sta je bilo u proslosti i sta se sada dogadja i nema konkretne predloge za resavanje problema. Ovaj dokument treba da se doradi i zbog toga jos nije predstavljen javnosti. Razume se da je stav Crkve uvek bio i jeste da je Kosovo i Metohija najsvetija srpska zemlja i da je to duhovna, kulturna i nacionalna kolevka naseg

naroda. Ako bi se, ne daj Bože, desilo da Kosovo bude izdvojeno ili odvojeno od Srbije, duboko verujem da ni Srbija više ne bi postojala kao država.

Patrijarh Pavle je pre Vas bio, kako on to voli da kaže 34 godine episkop Rasko-prizrenske eparhije. Imali li među Vama razlika u pogledu resavanja kosovskog pitanja, imajući u vidu da svaki put kad se ne slazete sa stavovima Koordinacionog centra poslanici Povratka idu kod patrijarha?

- Njegova Svetost patrijarh Pavle je do sad mnogo puta pokazao da stoji iza svega što radi Eparhija rasko-prizrenska, odnosno ja na njenom celu po pitanju stavova o Kosovu i Metohiji. I ceo Sabor je zauzeo takav stav, kad je stvoren Saborski odbor za pomoć resavanja problema na Kosovu i Metohiji. U sustini tu ne postoje bitne razlike.

Najavljeno je smanjivanje snaga Kfora, što će se odraziti i obavezivanje srpskih crkava i manastira. Ko je nadležan za pregovore sa Kforom o ovom problemu?

- Još prošle godine počela najava procesa povlačenja Kfora sa obezbeđivanja pojedinih nasih crkava. Tada a i nedavno od mene su tražili da iz crkve u Podujevu iznesemo ikone. Odlučno sam odbio takav predlog, jer smatram da moj pristanak bio ravan potpisu da sutra ta crkva bude srušena. Na to nisam spreman, niti na to pristajem. Ako Kfor napusti crkve, kao što se desilo u Bresju, Djurakovcu, Podujevu ili bilo gde, smatram da je moguće očekivati novi talas rušenja preostalih nasih crkava i manastira na Kosovu i Metohiji. Oni su u razgovoru sa nama čak postavljali pitanje prioriteta u zaštiti crkava. Odbio sam takav način razmišljanja, jer je za mene svaka crkva svetinja i tu ne postavljam pitanje prioriteta.

Za početak februara najavljena poseta delegacije SPC Vatikanu, u javnosti je otvorila pitanje odnosa Rimokatoličke crkve prema Kosovu i Metohiji, pre svega spominju se sporne izjave biskupa Marka Sopića koji negira pravoslavnu istoriju ovog prostora.

- U posetu koja se sprema nisam mnogo upućen. Smatram da ona neće doneti nikakvo poboljšanje resavanja međujuverskih pitanja između rimokatolika i pravoslavnih. Samo može doneti štete SPC, jer se do sad više puta pokazalo da, ipak, u našem narodu postoje oni kojima je pre svega i iznad svega stalo do očuvanja čistote prave vere pravoslavne i da mnogi nisu spremni na bilo kakve kompromise kad su u pitanju vera i Crkva. Što se tiče odnosa Rimokatoličke crkve na Kosovu i Metohiji to sam još pre skoro dve godine izrazio u pismu biskupu Marko Sopiću, koji se prema Srpskoj crkvi i srpskom narodu na Kosovu i Metohiji poneo nedobronamerno, pre svega prema našim svetinjama, iznoseći neistine o "političkim crkvama", "crkvama koje su pripadale rimokatolicima pa ih Srbi osvojili i posrbili". S obzirom na takav stav, kako rimokatolika, tako i muslimana, između predstavnika verskih zajednica na Kosovu i Metohiji, ne postoji nikakav vid saradnje.

Mnogi političari veruju da bi poseta pape popravila međunarodni položaj naše zemlje, čak i da bi pomogla resavanju kosovske krize. Sta vi mislite o tome?

-Nisam siguran da bi papin dolazak bilo šta pomogao. Čak i ako bi pomogao nisam spreman da nebesko zamenim za zemaljsko.

Svojevremeno je polemični članak "U raskoraku sa Svetim Savom" objavljen u časopisu Vase eparhije izazvao zestoku polemiku u Crkvi. SPC u ponedeljak slavi svetog Savu, imajući u vidu sve što je poslednjih nedelja potresalo Crkvu, da li je ona danas u raskoraku ili se trudi da drži korak sa Svetim Savom?

-Tesko je doneti opšti zaključak. Srpska crkva nisu episkopi, nego je cela crkvena punoca i svestenstva, monastva, vernika, kao i onih koji su bili i danas su u Nebeskoj crkvi, jerarhiji, tako da ne bismo mogli govoriti da je SPC u raskoraku sa svetim Savom. Ali, postoje pojedinci koji svojim stavovima, izjavama ili svojim životom sugirno da nisu u saglasnosti sa Svetim Savom. Povratak na pravi put je jednostavan. Svetog Savu treba držati za duhovnog vođu. Da se objedinimo oko njega i da sledimo njegove misli i primere, da služimo Hristu onako kao što je on predano služio. Samo će tako doći do potpunog jedinstva i Srpske crkve i srpskog naroda. Dokle god svako od nas ide za svojom pameću, takvo jedinstvo neće biti moguće.

Jelena Tasić, DANAS

Eparhija rasko-prizrenska osudjuje napad na srpski autobus kod Vucitrna

MEDJUETNICKA MRZNJA I NETOLERANCIJA ODVLACE KOSOVO DALEKO OD CIVILIZOVANOG SVETA I DEMOKRATIJE

Gracanica, 27. januar 2003.

Eparhija rasko-prizrenska i kosovsko-metohijska najostrije osudjuje jučerasnje kamenovanje autobusa sa srpskim izbeglicama koje su bile u poseti groblju u Vucitrmu.

Eparhija apeluje na UNMIK i KFOR da obezbede sigurnost za sve građane Kosova i Metohije bez obzira na njihovu etnicku ili versku pripadnost.

Kao društvo koje je duboko zasnovano na etnickoj diskriminaciji i netoleranciji prema Srbima i manjinskom stanovništvu, Kosovo sve više odvlači ceo region od evropskih integracija i demokratije. Ucestala sknavljenja hriscanskih spomenika i napadi na ljude koji posećuju grobove svojih bliznjih pokazuju zaprepascujuci nedostatak kulture i postovanja prema osnovnim ljudskim i hriscanskim vrednostima.

SAOPSTENJE SNV KOSOVA I METOHIJE I SNV SEVERNOG KOSOVA

OLIVER IVANOVIC NEMA PRAVO DA DONOSI ODLUKE U IME KOALICIJE POVRATAK I SRPSKOG NARODA

Gracanica - Kosovska Mitrovica, 24. januar 2003. god.

SNV Kosova i Metohije i SNV Severnog Kosova obavesteni su da je jučer u Beogradu održana sednica predsedništva

DOS-a, na kojoj je izmedju ostalog donesena odluka o povratku clanova Koalicije POVRATAK u Skupstinu Kosova i Metohije. Ova odluka je donesena bez koncenzusa svih relevantnih predstavnika srpskog naroda i Crkve, jer je Koaliciju Povratak na ovoj sednici bez icijeg ovlascenja predstavljao samo Oliver Ivanovic. Posto Oliver Ivanovic nema legitimitet da zastupa interese svih kosovsko-metohijskih Srba, mogao je da govori samo u svoje sopstveno ime, kao i do sada. Zato SNV KIM i SNV SK apeluju na predsednistvo DOS-a da u sto skorijem roku organizuje novu raspravu na ovu temu uz prisustvo svih clanova Koalicije, predstavnika oba SNV i Crkve. Samo ona odluka koja bude izrazavala interese svih kosovsko-metohijskih Srba moze biti validna i dobiti podrsku naroda.

Oliver Ivanovic vec duze vremena vodi sopstvenu politiku u Koaliciji Povratak i pokusava pod svaku cenu da nametne svoje nekonstruktivne stavove koji ne odrazavaju raspolozenje naroda, niti imaju podrsku SNV KIM i SNV SK. Njegova politika i stavovi direktno su usmereni protiv interesa srpskog naroda u Pokrajini, vode ka nestanku Koalicije Povratak i razbijanju srpskog jedinstva. Niko, a posebno ne Oliver Ivanovic, nema pravo da bez koncenzusa svih srpskih predstavnika donosi bilo kakve odluke koje imaju dalekosezne posledice na buducnost Srba na Kosovu i Metohiji. Odluka o povratku srpskih predstavnika u Skupstinu Kosova i Metohije donosi se pod velikim pritiskom izvesnih politickih krugova i nekih stranih diplomata, i ona nije u dugorocnom interesu srpskog naroda u juznoj srpskoj pokrajini. Skupstina Kosova i Metohije je u ocima srpskog naroda izgubila svoj kredibilitet jer deluje protivno Rezoluciji 1244, u pravcu konacne secesije Pokrajine iz sastava Srbije i SRJ. Pod postojećim uslovima srpski predstavnici u Skupstini nisu u mogucnosti da i najmanje doprinesu promenu stanja na terenu i sluzili bi samo kao paravan velikoalbanskim politickim ciljevima. SNV KIM i SNV SK su vise puta istakli da su Srbi spremni za povratak u skupstinske klupe, ali pod konkretnim uslovima.

Za povratak nisu dovoljne samo apstraktne usmene garancije stranih diplomata, koje su vec vise puta davane i nisu ispunjavane, vec jedino konkretni koraci u pravcu decentralizacije Pokrajine i uvodjenja dodatnih institucionalnih mehanizama koji ce onemoguciti diskriminaciju srpskog naroda i njegovih predstavnika. U protivnom nijedan srpski predstavnik nema legitimitet da u ime svog naroda ucestvuje u onim institucijama i procesima koji vode ka nestanku Srba sa Kosova i Metohije i sluze interesima samo albanskog naroda. Ukoliko UNMIK i Kosovski Albanci ostanu pri svojim rigidnim stavovima, srpskom narodu niko ne moze osporiti njegovo legitimno pravo na samoorganizovanje i samoopredeljenje.

U slucaju da grupa oko Olivera Ivanovica ipak nametne svoje stavove i samostalno odluci da se vrati u skupstinske klupe protivno volji vecine i bez prethodnog ispunjavanja sustinskih srpskih zahteva, u Skupstini Kosova i Metohije predstavljace nikoga do same sebe i svoje politicke mentore. Kao takva Koalicija POVRATAK nece imati politicki kredibilitet i njene odluke za kosovsko-metohijske Srbe nece biti legitimne. Srpskom narodu nisu potrebne marionetske politicke grupe koje rade za usko-stranacke i licne interese vec predstavnici koji ce odgovorno izrazavati volju naroda koga predstavljaju.

SNV KIM i Severnog Kosova izrazavaju iskrenu nadu da ce politicko rukovodstvo DOS-a pokazati potrebnu mudrost i u ovom klucnom momentu omoguciti ocuvanje jedinstva Srba sa Kosova i Metohije. Time ce dati svoj najveći doprinos opstanku Srba na ovim prostorima i ostvarenju osnovnih interesa srpskog naroda i drzave Srbije.

PRESEDNIK SNV KIM EPISKOP ARTEMIJE (RADOSAVLJEVIC)

PRESEDNIK SNV SEVERNOG KOSOVA Dr. MILAN IVANOVIC

NEUSPEO POKUSAJ USPOSTAVLJANJA PUNKTA KOSOVSKE POLICIJE U SEVERNOJ MITROVICI

Gracanica, 24. januar 2003.

Informativna sluzba ERP KIM iz dobro obavestenih izvora u Severnoj Mitrovici saznaje da je danas pokusano postavljanje punkta Kosovske policije (KPS) u Severnoj Mitrovici u neposrednoj blizini glavnog mosta, a uz podrsku vojnika KFOR-a, sto je izazvalo spontano okupljanje i protest Srba. Posle visecasovnog protesta pripadnici KPS-a su odustali od prvobitne namere postavljenja punkta.

SNV takodje saznaje da su po naredbi sefa UNMIKA Mihaela Stajnera postavljene 3 kamere u centru Severne Mitrovice kao jos jedan vid pritiska na Srbe. Srpsko nacionalno vece smatra da je danasnjim pokusajem postavljanja kontrolnog punkta KPS demonstrirana jasna namera da se nastavi sa pritiskom i strategijom unosenjem nemira medju preostalim Srbima u Mitrovici.

Danasnji pokusaj postavljanja punkta Kosovske policije se medju Srbima Severne Mitrovice takodje dozivljava kao provokacija koja je trebala da izazove incident izmedju srpskih demonstiranata i UNMIK policije i tako amortizuje posledice prekjucerasnjeg albanskog teroristickog napada na zgradu Regionalne UNMIK policije u Peci, izjavila je za informativnu sluzbu ERP KIM Dr Rada Trajkovic, koja je danas boravila u Kosovskoj Mitrovici.

Srpsko nacionalno vece apeluje na srpski narod Kosovske Mitrovice da ostane uzdrzan i ne podleze provokacijama, ali istovremeno da pokaze odlucnost u zastiti svojih vitalnih interesa.

Eparhija rasko-prizrenska i SNV KIM najostrije osudjuju teroristicki napad u Peci

KFOR obavestava Eparhiju rasko-prizrensku da ce do daljnjeg stititi sve ugrozene pravoslavne crkve i manastire

Gracanica, 23. januar 2002. god.

Pravoslavna Eparhija rasko-prizrenska danas je primila obavestenje od komandanta snaga KFOR-a, generala Fabija Minija da je do daljnjeg zamrznut proces uklanjanja zastitnih punktova oko ugrozenih pravoslavnih crkava i manastira na Kosovu i Metohiji. Prema obavestenju koje je stiglo iz komande KFOR-a, mirovne snage ce i dalje stititi pravoslavne

crkve i manastire. To se, kaže se u saopštenju, odnosi i na crkvu Sv. Ilije u Podujevu, posto je nedavno iz krugova UNMIK-a nezvanicno pristigla informacija da ce vojni punkt biti uklonjen.

Pre dva meseca, italijanska agencija ANSA obavestila je javnost da ce KFOR stitati samo nekolicinu najvaznijih istorijskih spomenika dok ce preostale crkve ostati bez stalne zastite KFOR-a zbog smanjenja broja vojnih snaga. Ova odluka izazavala je veoma burnu reakciju Eparhije rasko-prizrenske i tom je prilikom episkop Artemije izjavio da za Crkvu ne postoje manje ili vise vazne bogomolje, vec da su one sve pred Bogom jednake. Istovremeno, ova informacija je protumacena kao indirektno ohrabrenje albanskim ekstremistima da slobodno nastavte sa unistavanjem pravoslavnog duhovnog i kulturnog nasledja, koje je na prostorima Kosova i Metohije vec doseglo nevidjene razmere.

Najnovija odluka KFOR-a da i dalje stiti pravoslavne crkve i manastire po dosadasnjem rezimu zastite predstavlja ohrabrujuci momenat koji pokazuje da je nad visim strategijskim interesima preovladalo shvatanje realne situacije i potreba na terenu.

Pogorsanje bezbednosti i sve veci broj oruzanih napada na Kosovu i Metohiji potvrđuju da je snazno prisustvo KFOR-a i te kako potrebno radi ocuvanja sigurnosti svih gradjana. U uslovima potpune nezasticenosti za Srpsku Pravoslavnu Crkvu i srpski narod KFOR ostaje kao jedina pouzdana zastita od ekstremizma i nasilja albanskih ekstremista.

Srpsko svestenstvo podeljenih osecanja gleda na napore KFOR-a da zastiti ugrozene crkve

KOSOVO: SRPSKA CRKVA ZABRINUTA

Tatjana Matic u Pristina

(BCR No 401, 28. januar 2003)

Odluka medjunarodne zajednice da zadrzi zastitne kontrolne punktove oko srpskih bogosluzbenih objekata nije izgleda dovoljna da bi umirila svestenstvo koje insistira na obnovi ostecenih crkava i na kaznjavanju onih koji su ih oskrnavili. Poslednjih meseci raste napetost izmedju Srpske Pravoslavne Crkve, SPC, s jedne strane i Misije UN na Kosovu, UNMIK-a, i mirovnih snaga KFOR-a koje predvodi NATO, s druge strane.

Odluka od 23. januara da se suspenduju planovi o uklanjanju kontrolnih punktova oko ugrozenih crkava i manastira u Protektoratu se vidi kao pokusaj da se odnosi izmedju dve strane poprave.

Iako je glasnogovornik SPC otac Sava iz manastira Decani rekao da je ovaj razvoj dogadjaja "ohrabrujuci znak", izjavio je za INjPR da to nece resetiti probleme sa kojima se suocava malobrojna zajednica Kosovskih Srba.

U poslednje tri godine dogodilo se vise od 100 napada na pravoslavne svetinje i spomenike, i SPC optuzuje medjunarodnu zajednicu da nijedan od unistenih objekata nije obnovljen.

Nakon sto su se srpske snage povukle sa Kosova u junu 1999. usledio je niz napada na pravoslavne crkve u znak osvete za 218 dzamija koje su unistene u toku konflikta izmedju jugoslovenske vojske i Oslobojilacke vojske Kosova. Ovi napadi su smanjeni nakon prvih nekoliko meseci mira, posto su UNMIK i mirovne snage KFOR-a koje predvodi NATO poceli da kontrolisu situaciju dvadesetčetverocasovnim patrolama kako bi zastitili preostale crkve.

Odluka da se smanji nivo zastite donesena je u maju proste godine. Sef UNMIK-a Mihael Stajner objavio je da se opsta bezbednosna situacija popravila i da ce kontrolni punktovi KFOR-a u selima i oko crkvenih objekata biti reducirani, a potom postepeno uklonjeni.

Dvadesetčetverocasovna zastita ostace samo oko crkava koje su starije od jednog veka, a druge, vecinom one koje su sagradjene za vreme uprave Slobodana Milosevica, kao simbol srpske dominacije, nece vise biti pod strazom.

Glasnogovornik KFOR-a Toni Adams objasnio je da je majska odluka donesena nakon dugih razmatranja bezbednosne situacije u Protektoratu. "Dok kriminalci znaju da je KFOR uvek na jednom mestu izbegavace to podrucje. Medjutim, nigde se nece moci sakriti od nasih mobilnih patrola", izjavio je on.

Medjutim, SPC je upozorila da ce svaka gradjevina biti ugrozena ukoliko nije pod stalnim nadgledanjem. "Uvereni smo da (jedino) stalno prisustvo KFOR-a moze da spreči dalje napade na ove crkve, koje se nalaze u podrucijima gde vise nema Srba", rekao je otac Sava. "Cak i oni objekti koji su vec osteceni bice u opasnosti da budu potpuno unisteni ukoliko ne bude takve zastite".

Kao direktnu posledicu ove odluke KFOR-a SPC navodi primer iz novembra meseca kada je unistena crkva Sv. Vasilija Ostroskog u Ljubovu i ostecena crkva Svih Svetih u Djurakovcu.

Nakon ponovljenih zahteva srpskog svestenstva, KFOR se slozio da ostavi pod stalnom strazom spomenike od kulturnog i istorijskog znacaja, kao i one koji se koriste za verske potrebe.

Ali ni to nije dovoljno da umiri SPC, koja stalno istice da se takvi objekti ne koriste samo zbog toga sto je srpsko stanovnistvo bilo prisiljeno da napusti to podrucje i da bi ostavljanje tih crkava bez zastite bila negativna poruka raseljenom stanovnistvu.

Iako je zadovoljna odlukom KFOR-a da zadrzi kontrolne punktove, SPC veruje da se situacija nece promeniti ukoliko UNMIK i KFOR ne pokrenu zakonsku proceduru protiv onih koji vrse ove napade i ne ucine napore da se osteceni objekti obnove.

Zamenik Demokratske partije Kosova (PDK) Bajram Redzepi je osudio dogadjaje u Djurakovcu i Ljubovu, rekavsi da ce "kriminalci koji su unistili crkve biti pronadjeni i uhapseni", ali do sada niko nije optuzen ni za jedan od ovih napada.

"Smatramo da su UNMIK-u vezane ruke zato sto Albanci ne zelee da svedoce i zato sto (UNMIK) ne zeli da dodje u konflikt sa ekstremistima", otac Sava je rekao za INjPR. "Ali, na Kosovu se sve zna, samo niko nema hrabrosti da javno imenuje pocinioce."

Glasnogovornik UNMIK policije Derek Cepel rekao je za INjPR da se nastavljaju istrage povodom napada. "Najveci problem jeste sto su to bili napadi na napustene crkve, tako da o njima saznajemo tek nakon sto prodje izvesno vreme. To je razlog zasto je gotovo nemoguće da se odredi tacno vreme kada se incident dogodio i samim tim identifikuju odgovorni", rekao je.

Trenutno, SPC oseca da nema dovoljno podrške od UNMIK-a i KFOR-a u svojim nastojanjima da ponovo sagradi oskrnavljene objekte.

Otac Sava je kao primer pomenuo Manastir Zociste iz 14. veka, koji je unisten u leto 1999. godine.

Episkop Artemije, lider PDK Hasim Taci i Dzon Menzis, sef americkke kancelarije u Pristini, posetili su ovaj manastir u prolece 2002. i dogovorili se da posao obnove moze da zapocne.

SPC je obezbedila sredstva ali je plan propao zato sto je grupa Albanaca napala pravoslavnu grupu vernika koja se okupila na sluzbi sredinom jula. Ostaci manastira su potom bili zapaljeni.

Nakon incidenta KFOR je po svemu sudeci odbio da obezbedi dvadesetčetverocasovnu zastitu, koja je trazena, sa obrazlozenjem da bi to izazvalo tenzije na podrucju koje je prvenstveno naseljeno Albancima. Projekat obnove je sada odlozen do daljnjeg.

Drugi pisu: RIA Novosti

KOSOVO ZARISTE NACIONALIZMA

Valerij Kunjin*

Vlasti Srbije izrazavaju sve vecu zabrinutost zbog razvoja situacije na Kosovu - srpskoj pokrajini koja se u skladu sa Rezolucijom Saveta bezbednosti OUN 1244 od juna 1999. nalazi pod protektoratom OUN i kojom prakticno upravlja civilna misija OUN (UNMIK). Glavna tacka te rezolucije jeste odrednica o ocuvanju teritorijalne celovitosti Jugoslavije i fiksiranje Kosova kao njenog neodvojivog dela. A to automatski iskljucuje mogucnost proglašenja nezavisnosti Kosova i njegovo odvajanje od Jugoslavije.

Kontrola postovanja te odrednice jeste osnovni zadatak misije OUN. Pretpostavljalo se da ce sva pitanja koja se ticu stanja stvari na Kosovu rukovodstvo UNMIK resavati u tesnom kontaktu sa vlastima Srbije. Medjutim, u praksi se dogadja sve drugacije. Kako je ovih dana izjavio premijer Srbije Zoran Djindjic, srpske vlasti prakticno su lisene mogucnosti da uticu na razvoj situacije u Pokrajini, posto nemaju nikakvih prava ni ovlascenja na Kosovu, iako im se takva prava i ovlascenja garantuju Rezolucijom 1244. Stavise, rukovodstvo civilne misije OUN sistematski onemogucava bilo kakve veze izmedju Srbije i Kosova, pocev od zakonodavstva, carinskog i poreskog sistema do upravljanja drzavnom imovinom i zastupanja na medjunarodnoj areni. Ne realizuju se ni odrednice Rezolucije 1244 u pogledu povratka na Kosovo dela jugoslovenske armije i policije.

Po misljenju Djindjica, na teritoriji srpske pokrajine planski se stvara nezavisna drzava, kojoj medjunarodne organizacije nameravaju dati drzavna ovlascenja oduzeta od Srbije. Srpski premijer je ponovo zatražio od zvanicnih predstavnika OUN i OEBS da zapocnu "otvoreni pregovori" o situaciji koja nastaje na Kosovu i odbacio izjave o tome da su pregovori prevremeni. Cak i povrсна analiza procesa koji se odvijaju na Kosovu daje povoda da se govori o tome, da je demars srpske strane sasvim opravdan.

Za tri i po godine, koliko je proteklo od uvodjenja na Kosovo kontingenta natovskih mirovnih snaga i pocetka rada misije OUN, kosovski Albanci uspeali su mnogo. Kao rezultat etnickog ciscenja oruzanim putem koje je izvorsila takozvana OVK, iz Pokrajine je proterano preko dvesta hiljada Srba i predstavnika drugih nacionalnih manjina. Samim tim su stvoreni preduslovi za formiranje u Pokrajini politickih i drzavnih struktura, koje se oslanjaju na albanski nacionalizam i separatizam. To se i dogodilo - danas Kosovari u potpunosti kontrolisu ne samo stvorene u Pokrajini organe vlasti, nego i parlament i vladu.

Posebno je opasna okolnost sto su albanski separatisti uspeali da ocuvaju svoju oruzanu komponentu. Iako su jedinice OVK formalno rasformirane, u stvarnosti one i dalje postoje, posto ih natovski mirovnjaci nisu razoruzali. Prema nekim podacima, danas u rukama Kosovara ima izmedju 50 i 60 hiljada jedinica streljackog naoruzanja. Moraju navoditi na oprez i saopstenja o namerama kosovskih lidera da transformisu formirani uz dozvolu OUN "Zastitni korpus Kosova", koji je pozvan da obavlja zadatke humanitarnog karaktera, u "Kosovske odbrambene snage" na celu sa bivsim komandantom OVK Agimom Cekuom. Mora se obratiti paznja na nedavnu izjavu sefa kosovske vlade Bajrama Redzepija: "Ukoliko pitanje o konacnom statusu Kosova ne bude resila medjunarodna zajednica u narednih dve-tri godine", kazao je premijer, "onda na Kosovu ponovo moze poceti rat". Zanimljivo da rukovodstvo misije OUN na Kosovu ni na koji nacin nije reagovalo na ovaj, u sustini stvari, otvoreni ultimatum. Zahtevi Albanaca o davanju nezavisnosti Kosovu cuju se sve upornije.

Na susretu sa delegacijom Saveta bezbednosti OUN u decembru prosle godine predsednik Kosova Ibrahim Rugova je nedvosmisleno izjavio da je Kosovo defakto "vec nezavisno i neophodno je samo formalno potvrditi tu cinjenicu. Krajnji cilj kosovskih Albanaca", kazao je on, "jeste pretvaranje Kosova u nezavisnu drzavu, integracija u Severnoatlansku alijansu, Evropski savez i vecito prijateljstvo sa Sjedinjenim Drzavama". Ako se uzme u obzir da su slicne izjave demonstrativno ignorisanje Rezolucije 1244 Saveta bezbednosti OUN, onda se namece jedini moguci zakljucak - kosovski Albanci se naoruzavaju tezom da je "Maur odradio svoje i moze ici".

U datom slucaju ulogu Maura igra misija OUN, sa kojom tokom poslednjih meseci lideri Kosovara sve cesce dolaze u otvoreni sukob. Uostalom, kao i sa komandom mirovnjaka NATO, koje su jos nedavno Albanci pozdravljali kao "spasioce od srpskog terora". Takvi su danas rezultati zapoceti od strane Zapada u prolece 1999. godine "humanitarne operacije" na Balkanu, ciji je pravi cilj bio da se skine sa vlasti Slobodan Milosevic. Sada se Milosevic nalazi u zatvoru u Hagu. Istina, za to je Evropa na poklon dobila zariste albanskog nacionalizma na Kosovu i perspektivu destabilizacije ionako slozene situacije na Balkanu.

*** Autor teksta je politicki komentator, moskovskih "RIA Novosti"**

VEKOVI U LOGORU

Profesor dr Ljubisa Folic ne voli kada se dokumentacija o poruseni srpskim srednjovekovnim crkvama i manastirima naziva fotografijom, jer kako kaze, fotografijom se nikad nije bavio, vec belezenjem, sakupljanjem dokumenata. "Imam na stotine fotografija bisera nase srednjovekovne arhitekture. Nazalost, imam i mnogo vise snimaka nekadasnjih hramova koji su sada samo kamen na kamenu, zgarista i rusevine. Hram Bogorodice Odigitrije, na primer, iz 1315. godine u Musutistu, gradjen je kao priprema za gradnju Gracanice i zivopisan u Milutinovoj skoli, u alfresco tehnicu. Bez njega Gracanica ne moze opstati, a ovaj hram su jula 1999. srusili albanski teroristi i sada je tu gomila kamena, kome cak ne mozemo ni prici. Cuti Unesko, cutimo svi mi. Hvala vama, jer hocete da govorite o Kosovu. To nam je jedino preostalo. Da svedocimo", kaze arhitekta eparhije Rasko-prizrenske dr Ljubisa Folic, profesor Tehnickog fakulteta Univerziteta u Pristini. On je autor monografije "Raspeto Kosovo" cije je snimke NIN koristio u specijalnom dodatku o ugrozenim spomenicima kulture na Kosovu "Brisanje memorije" objavljenom pre nekoliko nedelja. Monografija "Raspeto Kosovo" (objavljena septembra, 1999. u izdanju eparhije Rasko-prizrenske) u kojoj su paralelno prikazani snimci potpuno ocuvanih crkava i manastira pre dolaska mirovnih trupa na Kosovo i isti ti, sada poruseni hramovi posle dolaska NATO-a, dozivela je tri izdanja. I nije nista drugo nego "vapaj hriscanskom civilizovanom svetu", kako je u uvodniku treceg izdanja napisao patrijarh Pavle.

Iza bodljikave zice

Od 112 spaljenih, miniranih, opljackanih, srusenih crkava i manastira (najvise srednjovekovnih) pet je projektovao profesor Folic. ("Nove crkve su uvek podizane na temeljima starih", naglasava profesor.) Jedan od njih je i Saborni hram Svete trojice u Djakovici, koji je ziveo svega tri meseca. Prvo je zapaljen i oskrnavljen, pa porusen, na 50 metara od baze Kfora.

"Do dana danasnjeg nije pronadjen nijedan vinovnik, a tako je unisteno vise od sto deset hramova", nastavlja dr Folic. "Pedeset hiljada elitnih, dobro obucenih NATO snaga ne moze da pronadje vinovnike tih zlodela. Ni broja se ne zna ikonama iz DzIV, DzV i DzVI veka, od neprocenjive vrednosti koje su izložene snegu, kisi, suncu. Zamislite kad bi neko srusio Luvr pa ostavio Mona Lizu da kisne i truli. A od dolaska medjunarodnih snaga nijedna dzamija nije srusena." Pored pravoslavne arhitekture kojoj je posvetio svoj zivot, profesor Folic je poslednjih godina obisao svet svedoceci o genocidu nad kulturnom bastinom jednog evropskog naroda.

"Danas, na Kosovu i Metohiji se nalaze koncentracioni logori srpske, evropske kulturne bastine. Spomenici kulture su opasani bodljikavom zicom. Manastir Decane cuva vojska. Kao i Pecku patrijarsiju, Bogorodicu Ljevisku, manastir Gorio, manastir Devic, nasa groblja gde su polomljeni nadgrobnji spomenici, prekopani grobovi... Politicari su previse kalkulisali, i danas isto kalkulisu, ali vekovima se ne sme igrati, vekovima i nasim nasledjem se ne mogu spravljivati politicki racuni. Cetvrto izdanje nase publikacije znacice samo jos vece stradanje."

U tim svojim svedocenjima, Ljubisa Folic je uvek insistirao na kontinuitetu zlocina, stradanjima koja nisu pocela devedesetih, koja nisu od 1999, vec traju decenijama: "Nikada nismo postavili pitanje: Sta je sa srpskim hramovima u Albaniji? Sta je sa imanijima ciji je vlasnik manastir Decani ili manastir Svetih arhandjela kod Prizrena? Severna Albanija je prozeta gradnjama srpskih velmoza. Moskopolje samo ima 12 srednjovekovnih zdanja, medju njima i srpskih, i mi ne znamo sta je sa njima. Takodje, trenutni broj od 112 hramova na Kosovu i Metohiji koji su osteceni, spaljeni ili sruseni, jeste broj samo onih hramova do kojih smo mogli da dodjemo. Za mnoga mesta medjunarodna zajednica ne garantuje bezbednost i nemoguće je doci do njih."

Ponovo rusenje?

A ovih dana je ponovljen zahtev pristinske opstine za rusenje hrama Hrista Spasa u Univerzitetskom centru "Sveti Sava" u Pristini, koji je takodje radjen po urbanistickom projektu arhitekta dr Folica, a sam hram po projektu profesora Spasoja Krunica. Poceo je da se gradi 1993. i jos nije završen, mada je krst stavljen januara 1999. a sluzena je i liturgija.

"Projekat univerzitetskog centra Sveti Sava' u Pristini, u kojem se nalazi i hram Hrista Spasa, usvojila je Skupstina Srbije novembra, 1990. Postoje sve dozvole za gradnju. Danas u Pristini, od 40 000 pravoslavnih Srba koliko ih je bilo, ima ih svega oko dve stotine. Pristinska opstina zato i trazi rusenje ili ekumenizaciju hrama, koji bi postao verski dom i rimokatolika, i adventista i protestanata i muslimana iako se ekumenizam odnosi samo na hriscane... Da li oni koji govore o rusenju hrama Hrista Spasa, zaboravljaju da je na temeljima nekadasnje crkve Hrista Spasa podignuta Pirinez dzamija?"

ZORA LATINOVIC

ZATIRANJE TRAGOVA

Zbog svesnog i sistematskog unistavanja spomenika srpske kulture u poslednje tri i po godine, Kosovo i Metohija je postalo najveće groblje spomenika kulture u Evropi. Skrnavljenje spomenika ima etnicki i verski karakter i sprovodi se da bi se unistili tragovi srpskog prisustva na tom podrucju. To su uradili albanski ekstremisti koji su pocinili zlocin ne samo ubijanjem i ranjavanjem ljudi, vec i zlocin protiv kulturne bastine srpskog naroda.

Ove ocene, sadrzane u izvestaju Koordinacionog centra za Kosovo i Metohiju najbolje ilustruju stanje kulturne bastine u toj juznoj srpskoj pokrajini. Kulturnu bastinu Srbije na Kosovu ugrozio je rat NATO alijanse protiv SRJ i nasilje pripadnika OVK. Tako su posle ulaska NATO snaga 10. juna, srusena ili ostecena tri spomenika prve kategorije, 18 spomenika druge i 31 spomenik treće kategorije.

Jasna namera

U isto vreme osteceno je, sruseno i oskrnavljeno jos 55 pravoslavnih objekata. Od ukupno 49 srednjovekovnih spomenika kulture prve i druge kategorije srusena su 17 a 19 je znatno ugrozeno. U toku oruzanih sukoba izmedju VJ i OVK ostecena su tri registrovana turska i dva albanska spomenika kulture prve i druge kategorije. Ovi spomenici su, medjutim unistavani tokom oruzanih sukoba, a srpski posle dolaska medjunarodnih snaga. U vise od polovine unistenih srpskih crkava odrzavane su sluzbe. Na meti albanskih terorista bili su srpski spomenici na celoj teritoriji pokrajine, osim

severnog dela Kosmeta i u Sirinickoj Zupi gde Srbi cine vecinsko stanovništvo. Unistavanje i skrnavljenje je ucinjeno pred snagama KFOR koji, kako se navodi u izveštaju, nisu predupredili ili onemogućili ovaj vandalizam, niti su nasli pocinioce.

Prema nalazu strucnjaka, ugrozeni su i ostali spomenici srpske kulture, koji predstavljaju raritet, kao sto je manastir Pecka patrijarsija, ostaci manastira Bogorodice Hvostanske, ostaci grada Novo Brdo, manastir Gracanica i Decani, ostaci manastira Svetih Arhandjela, Bogorodice Ljeviske... I pored toga, Srbiji i Jugoslaviji se na otvoren ili prikriiven nacin onemogućava da brine o srpskoj kulturnoj bastini na Kosovu i Metohiji, koja je i po Rezoluciji 1244 Saveta bezbednosti njen deo. Da postoji jasna namera da se Srbija istisne sa ovih prostora u duhovnoj i kulturnoj sferi, govori i podatak da se planira novi popis dobara bastine na Kosovu i izrada nove liste registrovanih spomenika. To se radi uz obrazlozenje da raniji popis nije izvršen u skladu sa medjunarodnim standardima, iako je naravno taj popis apsolutno validan i medjunarodno priznat. Posredi je, namera da se legalizuju unisteni spomenici i ostavi zaboravu taj zlocin.

Zone (ne) odgovornosti

To potvrđuje i podatak da u misiji Unesko, ciji sef je bio Mustafa Turan Orman, a kosefovi Edi Sukrija i Gonzalo Ratimal, nema nijednog srpskog predstavnika. Ta komisija je predložila UNESKO intervenciju na 10 projekata za restauraciju, od kojih su cetiri dzamije, jedan sadran, bazar, dve albanske stambene kule, jedan srpski manastir i jedno srpsko selo. Ovakav izbor projekata za restauraciju ocigledno govori o diskriminaciji i nameri da se prikrije istina o srusenim, ostecenim i ugrozenim hriscanskim spomenicima. Celnici iz UNMIK-a ne smatraju za obavezu da obnove srusena ili ostecena dobra hriscanske bastine, vec novim popisom zele da legalizuju zlocin protiv srpske kulturne bastine. O tome se nazalost cuti. Zlocin protiv kulturne bastine Srbije na Kosovu se ne pominje u izjavama visokih predstavnika evropskih vlada, a ni u dosadasnjim izveštajima UNESKO, ni u izveštaju generalnog sekretara UN. Mozda razlog treba traziti sto je taj zlocin pocinjen u zonama odgovornosti Nemacke, SAD, Velike Britanije, Italije i Francuske pod zastavom UN.

Suocen sa takvim stanjem Koordinacioni centar je prosle godine pozvao zainteresovane drzave da u vidu zajednickog projekta obezbede zastitu i ocuvanje barem onih spomenika koji su odavno priznati kao deo evropske bastine. Odabrano je 18 takvih projekata, sacinjen je Predlog za ocuvanje spomenika, a vec u junu prosle godine zapoceta je prva faza radova na Peckoj patrijarsiji s nadležnim organima iz Italije. U toku je priprema projekata za Gracanicu sa Rusijom, manastira Decani sa Italijom. Francuska, Grcka, Austrija, Britanija i Bugarska dale su nacelnu saglasnost, ali se ocekuje da se regulise odnos Koordinacionog centra i UNMIK-a. Jos se ne zna kada ce to biti uradjeno a dotle srpski spomenici su izloženi na milost i nemilost onih koji su proterali vise od 200.000 Srba, Roma i pripadnika ostalih nacionalnih zajednica.

M. VUKSANOVIC

Molitvena rec Svetoga Save :

PLETE SE KROZ VEKOVE

Svoj pocetak srpska molitva ima u Svetom Savi, i svu visinu, svu lepotu dostizeona vec sa Svetim Savom. Sto je tada i sto je sa takvom snagom krenuto, do danasnjeg se doba nije prekinulo.

Molitvena knjizevnost seze, dakle, u sam iskon srpske pismenosti.

Kao u zitijima i letopisima, pohvalama i zapisima, hronikama i rodoslovima, sluzbama i kanonima, tako se i u molitvama sacuvala duhovna, svestena, vladarska, moralna istorija srpskog naroda, i u njoj, kroz nju, njome - zivot, delo i duh Svetoga Save, "prvog arhiepiskopa i nastavnika i ucitelja i s Bogom prosvetitelja svojeg otacastva", najveceg srpskog propovednika mira i ljubavi medju ljudima i narodima.

Ispisana uzvisenim, praznicnim jezikom, ova molitvoslovna istorija plete se, kroz vekove, sve od samih vapaja i zaveta srpskih - Gospodu i ugodnicima njegovim, svetima sveta i srpskim svetima, istini i pravdoljublju Bozjem i covecjemu.

Prvu rec svete istorije srpskoga naroda sastavila je i ukrasila ruka Svetoga Save, i otad, ne prestaje ova istorija tom rukom, njenim nemirom i lepotom krstonosno da se ispisuje.

Asket i mudrac, propovednik narodne vere i prvoprestolnik crkveni, drzavnik i ktitor, miritelj zavadjenih i zastitnik ubogih, zakonodavac i prosvetitelj sve srpske zemlje - uistinu, sve cega se Sveti Sava u svome zivotu na zemlji dotakao, ili o cemu je mislio, sto je cinio ili o cemu je sanjao, postajalo je temelj, iskra neugasiva, blagorodni koren.

Hodio je Ducic

Dvojica iz reda najvećih srpskih umetnika reci znaju zasto je tako, i zasto drugacije nije moglo i ne moze biti - Crnjanski i Ducic.

Svodeci misli o Svetom Savi i njegovom znacaju za svekoliku veru i povest, prosvetu i kulturu srpsku, za postojanje i opstajanje Srbinovo "na zemljistu uvek krvavog i vecno nemirnog Balkana", Milos Crnjanski je ovako odredio velicinu i ovako objasnio neuporedivo zracenje Savine licnosti:

"Od njega pocev, i njegovog doba, slika Srpstva na Balkanu puna je naseg divnog neimarstva, zelenih i modrih, nadzemaljskih svetlosti naseg crkvenog slikarstva, treptavih plamenova zizaka, kraj kojih bdiju, u noci, pisci crnorisci, ucenici belog Hilandara, velicanstvenih pojava srednjovekovnih ktitora, vladara prosvetitelja i svetitelja, cije ruke dopiru do Sirije i Sinaja, dizuci bolnice i ostaviv trag jedne svetle, srednjovekovne srpske kulture".

Nekako u isto vreme hodio je Jovan Ducic stopama Hristovim put Jerusalima, kroz "pustinju Judejsku", sa zracnom slikom Svetoga Save u dusi, pun unutarnjega ponosa:

"Srpski Sveti Sava, veliki pecat nase istorije, jeste, po cistoti i neporocnosti njegove licnosti, i po lepoti i obimnosti misije, i po drzavnickoj prodornosti i stvaranju, jedna od najvećih figura evropskog DZII veka, bogatog u misticima, veka svetog Bonaventure i Dantea. Zato sam, pored Hrista, mislio cesto ovuda i na ovog njegovog srpskog izvanrednog svetitelja. On me je pratio celim putem. Bio je mozda prvi od svih Srba koji je ovud prosao svojom kraljevskom nogom.

Sve sto danas ovde blista na suncu vecnosti, ogledalo se u plavim nemanjickim ocima, ocima tog naseg mudraca i pisca, politicara i svetitelja, bez kojeg verovatno nasa herojska nacija ili ne bi danas uopste postojala, ili bar ne sa njenim danasnjim ovako izrazito rasnim odlikama. - Nijedan narod nije imao zasluznijeg coveka. A potpunije, otmenije, cistije i ponositije licnosti mislioca, i mistika, ne nalazim nigde drugde".

O meni gresnom

Ako je u vekovima robovanja pod inorodnim plemenima srpski narod s nekim razgovarao, ako se u vremenima "kad su zivi zavideli mrtvima" ikome obracao trazeci zastitu, moleci za hrabrost da istraje, ceznuci za utehom - bio je to Sveti Sava.

Prigusio se, doduse, molitveni srpski glas u stolecima takozvanoga racionalizma i pozitivizma, u osamnaestom i devetnaestom veku, u razdobljima nekakvoga sveceloga bogoborackog "jurisa na nebo", kada se "poverovalo", svugde pa i ovde, da je covек sve, da je vazda bio sve, i da ce sve i ostati.

Ako covек i ceo svet dobije a dusu svoju izgubi, koja je korist?

U ovoj misli iz "pisma poslanog od Svetoga Save igumanu lavre doma preciste i svetoga Simeona Studenice, kir Spiridonu, od svetoga grada Jerusalima", zavetnoj poslanici koliko svome nasledniku na manastirskom tronu, jos vise, jer je poslednja, otacastvenome svetu, pa otuda, i ne manje, i svim buducim srpskim narastajima, sadrzana je vaskolika filozofija zivota Svetoga Save, i sav smisao molitvenosti njegove prirode i bica.

"Ako hocete da znate o meni gresnom (tako veli Sveti Sava u ovom pismu), to s miloscu bozjom i svetom vasom molitvom zdravo i veselo dodjosmo do svetoga grada".

- Poklonismo se presvetome i bozanstvenome grobu i svetim njegovim mestima. Najpre uredismo za vase spominjanje u svetih, potom obidjosmo sveta mesta. Kada sve ovo svrsismo, tada se, posto nas stize putni trud, svi razbolesmo, i ostavljamo na Bozje rasudjenje zivot nas i smrt nasu, i ko od nas bude ziv k vama neka se vrati, a koga smrt potrebuje, molitva vasa neka ostane s njim...

Zna, medjutim, da nista u covekovom zemaljskom postojanju nije izvesno, da je, naprotiv, sudbina ljudska neuhvatljiva kao vetar, a da su putevi Gospodnji nedokucivi.

Jovan PEJCIC

DVADESETSEDMI DAN ZVEZDE

Dvadesetsedmi dan svete zvezde,
Dvadeset dana posle Hristovog dana
Na dvadesesedmi dan Prvog dana

Silazi sa neba bela zvezda
I nosi Zvezdo+Krst
Sa Krstom sunca i Srcem krsta

Zvezda na nebu sa Hilandara;
Kad Sveti Sava silazi s Neba
Srbi uzlecu na nebo.

Djuro Damjanovic

MITROPOLIT JOVAN VELESKO-POVARDARSKI NA SVETOSAVSKOJ SVECANOSTI U SELU KUCEVISTE U SKOPSKOJ CRNOJ GORI

Gracanica, 28. januar 2003. god.

Praznik Sv. Save Srpskog proslavljen je i medju Srbima u Republici Makedoniji. Posebno je bilo svecano u selu Kuceviste u Skopskoj Crnoj Gori, gde je na poziv tamosnjih Srba ovogodisnju svecanost svojim prisustvom uvelicao Mitropolit Velesko-povardarski i Egzarh SPC za Makedoniju gospodin Jovan. Svecanost je pocela priredbom u seoskoj skoli nakon cega je Vladika Jovan uz sasluzenje protosindjela Nektarija iz Eparhije rasko-prizrenske presekao slavski kolac. Sluzba je obavljena u drevnoj crkvi Sv. Spasa, zaduzbini Cara Dusana iz 14 veka koju krase dobro ocuvane freske iz tog vremena. Vladika Jovan je potom odrzao besedu o znacaju dela Sv. Save za Srbe i sve pravoslavne hriscane. Svecanost u Kucevistu zavrсила se tradicionalnom slavskom trpezom.

Artemije: Nesloga razdire drzavu

Vladika pozvao na medjusrpsko pomirenje

Gracanica (*Srna*) - Vreme svetog Save u mnogo cemu podseca na danasnje - i tada je untrasnja nesloga medju bracom razdirala mladu srpsku drzavu, konstatovao je juce u Gracanici episkop rasko-prizrenski Artemije, govoreci na svecanoj akademiji povodom Savindana.

On je upozorio da je danas srpska drzava, sticajem okolnosti i necijom pogresnom politikom, dovedena u stanje biti ili ne biti.

"Vidimo ponovo taj untrasnji razdor, pre svega u vrhovima nase vlasti. I sada, kao i tada, mnoge opasnosti nadiru spolja na srpski narod i drzavu", rekao je vladika Artemije.

Vladika rasko-prizrenski smatra da "nam je sada nego ikad pre potreban mirotvoracki duh svetog Save, jer u vrhovima vlasti i narodu postoje tolike podele i trvenja".

"Vreme je da ponovo imamo i okupimo se oko mirotvorackog duha svetoga Save", porucio je vladika Artemije.

MI ZNAMO DA JE OVO I DALJE SRBIJA

Vi ste nam prvi Srbi koji nam dolazite sa kosovske strane od dolaska ove strane vojske. Iz pravaca Podujeva i Pristine preko brojnih albanskih sela tesko je zamisliti da Srbin moze bezbedno da prodje i dodje do ovih nasih gudura i u ovu nedodjiju. Ako Srbin krene Labskim krajem sigurno je i danas stavio glavu u torbu. Nas je ovde zastitila i sacuvala Srbija. Bolje da kazem opstina Medvedja.

Ovom pricom nas docekuje najstariji mestanin jedinog preostalog srpskog sela Medregovac u opštini Podujevo 87-godisnji Todor Cicmil.

Duboki tragovi guma Kforovih vozila u snegu i blatu govore da i do ovog sela dolaze strani vojnici. U tri mahale Medregovca u trinaest domacinstava zivi 23 stanovnika, uglavnom starih. U sredisnjoj mahali, gde sucetiri srpske kuce, nalazi se mala baza ceskog Kfora u kojoj je stalno najmanje dvadesetak vojnika.

- Srbi iz Orlana, Podujeva i drugih mesta sa Kosova prolazili su tog juna 99. preko naseg sela za Srbiju, a mi smo odlucili da ne idemo. Tako smo cekali ove bezboznike kao ovce noz. Iza nas smo imali drzavu Srbiju a prema Kosovu samo albanska sela i Albance. Dosli su brzo i strani vojnici pa je nas opstanak bio jos sigurniji - nastavlja starina Todor. Tri mahale srpskih domacinstava u Medregovcu udaljena su jedan od druge vise od pola kilometra. U Medregovcu je i tridesetak kuca Albanaca, ali su ona u drugom delu, na zapadnoj strani planine.

-Zivimo kao zivotinje u rezervatu i sa totalnom izolacijom od Kosova i Metohije. Jedini izlaz nam je prema 20 kilometara udaljenoj Medvedji koja nas je od prvog dana pomagala i stavila u zastitu kao da pripadamo njihovoj opštini. Po tome se i vidi da je i Kosovo Srbija. Zahvaljujuci Medvedji selo je opstalo. Eto, pre godinu dana iz pravca Medvedje asfaltiran je put dug kilometar i po do Medregovca, do same administrativne granice, pa sada smo se priblizili i Srbiji i Medvedji - kaze Momcilo Ivovic, koji radi u Kursumliji, ali svakog vikenda posecuje ostarele roditelje u selu.

U Medregovcu su ostali samo stari. Albanci su zauzeli seosku skolu pa su srpska deca morala da nastave skolovanje u Kursumliji, Medvedji ili drugim susednim skolama u Srbiji gde Medregovcani imaju rodbinu.

- Od dolaska Kfora Albanci su zapalili samo dve srpske kuce a bilo je i nekoliko slucajeva kradje krupne stoke. Sada nam najvise unistavaju i krađu sume. Oskrnavili su nam i seosko groblje. Sve je to Kfor evidentirao i zabelezio, ali do sada jos niko nije uhapsen niti je odgovarao za ova nedela - kaze Momcilo.

Albanci su juna 1999. godine posekli bandere za struju koje su vodile prema srpskim mahalama pa su Srbi vise od pet meseci bili bez struje. Onda su ceski vojnici postavili nove bandere i uspostavili struju za selo. Mestani kazu da odrzavaju dobre odnose sa ceskim vojnicima koji im pomazu i stite ih.

- Sve do kraja proste godine ceski vojni lekar je obilazio, pregledao i davao medicinsku pomoc bolesnima u selu. Sada ponekad dodje lekar iz Medvedje ili mi odemo tamo za lekarsku pomoc - kaze Milos Spasic.

Samohrana 68-godisnja Milica Saric kaze da joj Kfor mesечно daje 34 evra, "za brasno, so i secer". Iako je selo na velikoj nadmorskoj visini mestani govore da ovde uspeva sve dobro: pšenica, kukuruz i krompir ali da su najbolji tereni za uzgoj stoke.

- Zivimo od malo ovaca i krava. U ovakvoj situaciji toliko i mozemo - kaze Mara Ivovic.

Z. V. Vlaskalic

Manastir Sveti Arhangeli kod Prizrena bez struje

Kako platiti racune

Prizren, Beograd - Bratstvo manastira Sveti Arhangeli kod Prizrena zbog neplacenih racuna vec drugu nedelju zivi bez struje. Prema recima igumana Germana (Vucicevica), struju na Kosovu i Metohiji niko nije placao od dolaska medjunarodne misije sredinom juna 1999. godine i sad su poceli da pristizu nagomilani racuni, za koje manastiri na Kosovu i Metohiji tesko mogu da obezbede sredstva, jer su ostali bez izvora prihoda.

- Nije problem da pronadjemo novac i da platimo 5.000 evra koliko dugujemo za struju. Sluzbenici lokalne Unmikove kancelarije za manjine u Prizrenu rekli su nam da bi, ako prihvatimo da platimo, visina racuna mogla da bude umanjena. Ali, problem treba trajno resiti. Struju treba i ubuduće placati, a mi smo ostali bez izvora prihoda i nasih vernika, tako da cemo opet upasti u dug. Sa druge strane, svi srpski manastiri na Kosovu i Metohiji, prema ranijim propisima koje je Unmik nasledio, registrovani su kao pravna lica, tako da koriste industrijsku struju koja je cetiri do pet puta skuplja od elektricne energije za domacinstva - objasjava iguman German.

Manastir Sveti Arhangeli (14. vek), zaduzbina cara Dusana, posle 550 godina od rusenja obnovljen je 1995, a proste godine obelezio je 650. godisnjicu postojanja. Jedan od monaha iz ovog bratstva Hariton (Lukic) otet je odmah po dolasku Kfora. Njegovo obezglavljeno telo pronadjeno je posle godinu i po dana i sahranjeno u manastiru Crna Reka.

J. Tasic

Najava predsednika SNV

USKORO FORMIRANJE ORGANA ZAJEDNICE OPSTINA

Kosovska Mitrovica, 24. januara **(Tanjug)**

Predsednik Srpskog nacionalnog veca severnog Kosova dr Milan Ivanovic izjavio je danas Tnjugu da ce se u narednih desetak dana pristupiti formiranju izvrsnog odbora i drugih organa, u skladu sa osnovanom zajednicom srpskih opština Kosova i Metohije.

"Konsultacije sa predstavnicima srpskih opština i sredina na Kosovu i Metohiji gde zive Srbi u albanskom okruzenju u toku su i narednih desetak dana izabracemo izvrsni odbor zajednice opština, kao i druge organe", rekao je Ivanovic.

On je naveo da naredne nedelje očekuje sastanak s predsjednikom Vlade Srbije Zoranom Djindjicem, koji je već potvrdio prijem delegacije SNV, kao i s predsjednikom Jugoslavije Vojislavom Kostunicom.

Prema recima Ivanovica, zdravstveno stanje dr Marka Jaksica, koji je pre dva dana teže povredjen u saobraćajnoj nesreći kod Kraljeva, bolje je.

"Jaksic se još nalazi na odeljenju intenzivne nege kraljevske bolnice. Stavljeni su mu tegovi radi ekstenzije noge, a postoperativni tok posle odstranjenja slezine je uredan", rekao je Ivanovic.

Optuzbe kosmetskog advokata Vladimira Bozovica

OBMANE DEL PONTEOVE

Kosovska Mitrovica, 26. januara

Vladimir Bozovic, rukovodilac Odeljenja pravosudja pri Koordinacionom centru, uveren je da je "Karla del Ponte izneverila i obmanula javnost. Mi smo trazili od gospodina Pjera Risara Prospera, americkog ambasadora za ratne zlocine, da pokrene napokon inicijativu kako bi se, pored "vrhunske trojke", iza kapija Seveningena nasli i ostali bivsi i regionalni lokalni komandanti teroristicke OVK".

Advokat dodaje da, iako je bilo cvrsto obećanje glavne tuziteljice Haskog tribunala da ce se bar neki od njih naci u Hagu krajem proslave godine, to još uvek nije ucinjeno. Ja sam se, kaže Bozovic, nekoliko puta sastajao sa Karlom del Ponte, a razgovor se odnosio na pripreme i obezbeđivanje dokaznog materijala.

Poternica zaturena

Sto se tice Hasima Tacija, za koga se vezuju masakri, pocinjeni još pocetkom devedesetih godina na prostoru Kosova i Metohije, njemu je svojevremeno Ministarstvo unutrasnjih poslova Srbije sudilo u odsustvu, posto je bio nedostupan pravosudnim organima Srbije; za njim je i dalje, kao vazeca, ostala poternica. On se za period od 1999. godine tereti da je ucestvovao u masakriranju šest policajaca i teskom ranjavanju osam njihovih kolega na pruznom prelazu u Glogovcu. Politicka figura Hasima Tacija u vrh "albanske politike" ga stavlja polovinom 1998. godine, tacnije, posto je bio, zajedno sa Ademom Demacijem, jedan od "boraca za ljudska prava", ali i idejni pokretac za internacionalizaciju ove paravojne formacije (OVK), tako da je i predlozen da zastupa Albance na pregovorima u Rambujeu, gde se susreo sa timom Milana Milutinovica.

Drugi bitan događaj koji ga je "digao u orbitu" jeste dolazak medjunarodne mirovne misije na Kosovo i Metohiju. Politicko krilo OVK podrzalo ga je da se samoproglašuje za kosovskog premijera, sto je tadašnji šef civilne misije UN Bernar Kusner, imenujuci ga za člana PAVK-a (Prelazno administrativno veće Kosova), to i aminovao.

Po završetku rata, ali i skoro cetiri godine po dolasku mirovne misije UN na Kosmet, Taci vodi glavnu rec "u kosmetskom podzemlju", kontrolisuci, kako inace izvestavaju i albanski mediji, "promet opojnih sredstava, oruzja i vodi trgovinu belim robljem".

Klan Haradinaja

Sto se tice Ramusa Haradinaja, i njegov "klan" radi na "reketiranju biznismena, a i kontrolise duvansku mafiju". Svojevremeno njemu se pripisivalo da se bavi prebacivanjem dobrovoljaca u Republiku Makedoniju, u borbi sa tamosnjim drzavnim organima. Blizak je organizaciji ANA. Njemu se na teret stavljaju događaji u peckom i decanskom kraju, gde je marta 1998. godine ucestvovao u likvidaciji deset srpskih staraca, cija su tela kasnije pronacena u Ratiskom kanalu, nedaleko od Radonjickog jezera.

U svojoj knjizi "Prica o ratu i slobodi", Ramus Haradinaj navodi i "sva zlodela pocinjena nad srpskim policajcima pre rata, za vreme bombardovanja, ali i posle bombardovanja".

Sto se tice generala Agima Cekua, koji je sada komandant vojne formacije - Kosovskog zastitnog korpusa (KZK), a koja je opremljena za "delovanje u vanrednim situacijama", zna se da je generalske cinove stekao ratujuci u hrvatskim oruzanim snagama. Medjunarodni sud ga pominje u svojoj istrazi kao jednog od vecih krivaca zbog masakra srpskih civila u Medackom Dzepu kod Gospica.

Inace, Agim Ceku je svojevremeno na pitanje novinara da li se plasi odlaska u Hag, odgovorio:

- Nemam cega da se plasim. Ja sam se borio za svoj narod.

Agim Ceku je ozenjen Srpkinjom, a njegov brat, koji je završio turizam na Rijeckom sveucilistu, sada kontrolise sve turisticke objekte na podrucju Kosova i Metohije.

Biljana Radomirovic

Udruzenje trazi optuznice protiv komandanata OVK

PROSPER DAO OBEĆANJA

Udruzenje porodica kidnapovanih i nestalih lica sa Kosova zatrazilo je od americkog ambasadora za pitanja ratnih zlocina Pjera Risara Prospera da inicira podizanje optuznica protiv komandanata rasformirane Oslobodilacke vojske Kosova odgovornih za otmice Srba.

"Dobili smo obećanja da ce prilikom njegovog ponovnog dolaska marta ove godine dati odgovor o svim nasim zahtevima", saopstilo je danas Udruzenje porodica kidnapovanih i nestalih.

Prosper je, kako je navedeno, na članove Udruzenja "ostavio utisak iskrene osobe", te su oni izrazili nadu da americki ambasador neće, "kao predstavnici civilne administracije na Kosovu Kusner, Hakerup i Stajner, ignorisati Rezoluciju 1244".

"Rekli smo da su svi zlocinci jednaki pred licem pravde, kao i sve nevine zrtve, bez obzira na veroispovest i nacionalnu pripadnost... Poznati albanski zlocinci se nalaze u Kosovskom zastitnom korpusu i Kosovskoj policijskoj sluzbi, a njihovi komandanti, priznati od medjunarodne zajednice, "vrse vlast" na zemlji natopljenoj krvlju vojnika Vojske

Jugoslavije, policajaca i ogromnog broja civila", pise u saopštenju.

Udruzenje jos navodi da su mediji preneli kako je Prosper "predao zvanicnicima Srbije i Jugoslavije satelitske snimke o kretanju generala Ratka Mladica".

"Molimo sve one koji poseduju satelitske snimke o lokaciji 1300 otetih Srba i ostalih da nam ih predaju, jer oni nisu zrno peska, da ostanu neprimeceni", pise u saopstenju, uz pitanje da li "hapsenje jednog coveka vise vredi nego spasavanje 1300 otetih Srba".

(Beta)

Pod okriljem budvanskog neba

SAN O POVRATKU NA KOSMET

Budva, januara

"Gospodine generale, ovo je moj poziv uspavanom svetu i sili koja je pritisla moju zemlju, moje Kosovo i Metohiju, a Vi je predvodite. Srpkinja sam, majka troje dece, profesor srpskog jezika i knjizevnosti. Pesnikinja. Zivela sam i radila u Pristini u jedinoj srpskoj skoli na Kosovu i Metohiji, 'Aco Marovic'... Odgajana sam uz Sekspira i Puskina, Dostojevskog i Cosica. Razumela sam i opravdala Hamletovu borbu. Sada sam prognana, iznenadjena bezumljem siptarskog terora. Samo tri nedelje sam izdrzala pod Vasom slobodom".

Ovo je deo pisma pesnikinje Branislave Vujacic, koje je ona uputila generalu Majklu Dzeksonu, komandantu Kfora na Kosmetu pre dve i po godine. Zivela je u Pristini. Sada, nada se, privremeno je sa porodicom u Budvi.

Rodjena sam u Popovcu kod Paracina pre 54 godine. Studirala sam Filoloski fakultet u Pristini. U njoj sam ostala da radim. Udala sam se i izrodila troje dece, kcerke Jelenu i Milicu i sina Marka - kaze ova skromna zena, koja se poezijom pocela da bavi u gimnazijskim danima.

U studentsko doba dobila je nagru "Lazar Vuckovic". Bilo je to jos 1972. godine. Do sada je objavila tri zbirke pesama, "Dodir leta" (1972), "Probudjeni putevi" (1975), a nedavno je u izdanju NUB "Ivo Andric" iz Pristine objavljena zbirka "Usmerenje puta", a priprema novu zbirku "Pesme za Jefimiju". Nju pise u Budvi.

Poeziju je tesko pisati, ali ja je i dalje pisem. Ovde, u Budvi, moja porodica i ja smo lepo prihvaceni i zahvalna sam svim Budvanima, ali sebe i dalje vidim kao raseljeno lice, vezano za Kosmet. Kosmet nosim u srcu.

Medjutim, stvarnost me je odvojila od Kosmeta, ali nada u meni ne prestaje, da cu ponovo biti tamo. Ziveli smo u ulici Patrijarha Danila 17. A 26. juna 1999. godine, uoci Vidovdana, napustili smo Pristinu. Nista nismo uspeli sa sobom da ponese iz stana. Ostale su nam na zidovima ikone Svetog Nikole i Bogorodice Decanske za kojima i danas najvise zalimo. Posle pet dana posto smo stigli u Budvu, javljeno nam je da je Albanac obio nas stan i uselio se u njega. Kazu da je tamo i danas - završava svoju ispovest Branislava Vujacic, brisuci suze sa svog lica.

Stanko Papovic

COVIC: ZAPOCETI DECENTRALIZACIJU

PRISTINA - Predsednik Koordinacionog centra Nebojsa Covic i sef Unmika Mihael Stajner razgovarali su juce u Pristini o situaciji u pokrajini, povratku raseljenih lica na Kosmet i pojavi fenola u vodama Ibra.

- Istakao sam da Srbija nece toleristai, niti moze prihvatiti stvaranje bilo kakvih institucija koje bi vodile nezavisnom Kosmetu. Takodje sam naglasio da u poslednje vreme vecina albanskih lidera ne radi na demokratizaciji pokrajine, vec najavljuju formiranje institucija nezavisnog Kosova, sto se dalje ne moze tolerisati - rekao je Covic.

KONFERENCIJA ZA NOVINARE GRCKOG AMBASADORA U BEOGRADU

KOSOVO NE MOZE U EU SAMOSTALNO

Prvog dana ove godine Grcka je preuzela predsedavanje Evropskom unijom, koje ce trajati u narednih sest meseci. O prioritetima njegove zemlje dok je na celu Unije, jugoslovenskim novinarima juce je, u prostorijama ambasade, govorio g. Mihalīs Spinelis, ambasador Grcke u Beogradu.

Pet glavnih prioriteta su pripreme za veliko prosirenje EU naredne godine; primena Lisabonske strategije i priprema juskog samita EU u Atini (na kojem ce se Grcka posebno zaloziti za brze ukljucivanje svojih suseda iz zapadnog Balkana u proces evropskih integracija); jacanje unutrasnje i saradnje sa EU u regionu Jugoistocne Evrope; donosenje prvog Ustava EU; zastita spoljnih granica Unije od ilegalnih imigranata i, u tom sklopu, konkretnije angazovanje "evropskih policajaca".

Ambasador Spinelis je, posebno ukazujuci na udeo balkanskih zemalja u "zajednickoj buducnosti evropskih naroda" za koju se Grcka zalaze, istakao da od sposobnosti i organizovanosti svake drzave zavisi koliko brzo i uspesno ce uci u proces stabilizacije i pridruzivanja EU. Kad je rec o Srbiji i Crnoj Gori, ocigledno je kasnjenje od (barem) sedam meseci, koje je posledica neispunjavanja dva osnovna uslova za pocetak pregovora o stabilizaciji i pridruzivanju. Prvi je usvajanje Ustavne povelje, a drugi - donosenje i konkretna primena akcionog plana.

Bez ova dva preduslova Evropska komisija nece moci da pristupi izradi Studije izvodljivosti, koja je prvi korak ka pregovorima nase zemlje sa Briselom. "Ocekivali smo da cete do kraja ove nedelje imati Povelju. Zao mi je sto se stvari ponovo odlazu do naredne nedelje, ali se ipak nadam da cete ubrzo dobiti funkcionalnu zajednicku drzavu, u koju je EU investirala puno nada i napora, i tako biti spremni da nam se pridruzite u procesu evropskih integracija", porucio je ambasador Spinelis.

Na pitanje novinara da li se moze dogoditi da Kosovo u ovaj proces udje samostalno, on je odgovorio da to nije u skladu sa stavom EU da ce o clanstvu pregovarati samo sa drzavama, nije u skladu sa Rezolucijom 1244 niti sa zakljuccima Konsultativne radne grupe SRJ-EU.

